

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Viite: lausuntopyyntö OKM038:00/2011

Lausunto: Toiminnallista ruotsia - lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä

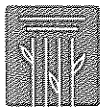
Ohessa Tampereen yliopiston lausunto.

Rehtori

Kaija Holli

Liite

Tampereen yliopiston lausunto

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PL 29

00023 Valtioneuvosto

Viite: OKM038:00/2011

Lausunto: Toiminnallista ruotsia - lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä

Tampereen yliopisto kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä lausuntopyynnöstä.

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että raportin toimenpide-ehdotuksissa säilytetään paljon vastuuta yliopistoille ruotsin oppiaineen opetuksen opettajankoulutuksen ja opetus-harjoittelun sekä kaikille opiskelijoille tarkoitetun ruotsin opetuksen suhteen. Tässä lausunnossa asiaa tarkastellaan lähinnä kaikille yliopisto-opiskelijoille tarjottavan ruotsin opetuksen näkökulmasta.

Tutkintoasetuksen kytkentä kielilainsäädäntöön määrittelee yliopistotutkinnon suorittajalta vaaditun kielitaidon tietylle taitotasolle, mutta samaan aikaan yliopistoon otettavien opiskelijoiden ruotsin kielen taito on vuosi vuodelta heikentynyt. Siten yliopistossa umpeen kurrottava ero lähtö- ja tavoitetason välillä on voimakkaasti kasvanut. Kaikkia korkeakouluopiskelijoita koskevan pakollisen vaatimuksen saavuttamiseksi tarvittavaa perustaitoa ei enää varmisteta edeltävällä koulutusasteella, eli lukio ei tältä osin tuota kaikille ylioppilaille todellista korkeakoulukelpoisuutta.

Ongelmallinen tilanne voitaisiin ratkaista joko kohentamalla peruskoulun ja lukion tuottaman kielitaidon tasoa selvästi tai muuttamalla lainsäädäntöä siten, että toisen kotimaisen kielen taidon osoittaminen osana korkeakoulututkintoa tehtäisiin vapaaehtoiseksi.

Jälkimmäisessä vaihtoehdossa korkea-asteella noudatettaisiin samaa logiikkaa kuin ylioppilaskirjoituksissa. Korkeakouluopiskelijalla olisi subjektiivinen oikeus opiskella toista kotimaista kieltä ja osoittaa sen taito korkeakoulututkintoon johtavien opintojensa yhteydessä, mutta korkeakoulututkinnon saaminen olisi mahdollista myös ilman ruotsin taidon osoittamista. Joillakin tieteenaloilla ruotsin suorittaminen osana yliopistotutkintoa todennäköisesti vähenisi radikaalisti, mutta Tampereen yliopiston keskeisillä tieteenaloilla, joilta työllistytään paljon julkisiin tehtäviin, ruotsin suorittaminen olisi edelleen suosittua. Heille ruotsin suorittaminen osana tutkintoa toimisi työmarkkinoilla kilpailuvalttina, jota kaikilla korkeakoulutetuilla ei automaattisesti olisi. Toisen kotimaisen taidon osoittami-

seen erikseen yliopisto-opintojen jälkeen on puolestaan jo olemassa kaksikin toimivaa järjestelmää, valtionhallinnon kielikoe ja yleiset kielitutkinnot.

Edellä selostettu kuilu opiskelijoiden lähtötaitotason ja asetuksen määräämään tavoitetason välillä on johtanut siihen, että Tampereen yliopiston koulutusuudistuksen yhteydessä on päädytty nostamaan ruotsin pakollisen kurssin laajuutta kolmesta neljään opintopisteeseen. Tämä ruotsin lisäresursointi on kuitenkin vastaavasti pois muusta vieraan kielen opetuksesta, mikä on epäedullista yliopiston kansainvälistymistavoitteiden kannalta.

Raportissa ehdotettu erillisrahoitus ruotsin opetusmenetelmien kehittämiseen on sinänsä kannatettavaa ja antaisi mahdollisuuden tarvittavien lisäopintojen järjestämiseen, mutta toisaalta lisäopintojen edellyttäminen opiskelijoilta luo jossain määrin ristiriitaisen tilanteen suhteessa tavoitteisiin tutkintojen suoritusaikojen lyhentämiseksi.